

Κοιτίδα Ελληνισμού και Ορθοδοξίας στη Βόρεια Οσετία

[/ Ομογένεια](#)

Η μουσική του «Ζορμπά» του Μίκη Θεοδωράκη ηχεί στο μαρτυρικό Μπεσλάν, στην περιοχή του νέου ολοήμερου σχολείου με την επωνυμία «Γιάννης Κανίδης». Η μικρή πόλη- κωμόπολη της πρωτεύουσας της Βόρειας Οσετίας, Βλαντικάφκάζ, είναι γνωστή σε όλον το κόσμο για τα τραγικά γεγονότα που συνέβησαν εκεί πριν 15 χρόνια, με θύματα 143 παιδιά και ακόμη εκατοντάδες αθώους διάφορων ηλικιών. Εκεί έφτασε πρόσφατα η ελληνική αποστολή, που συμμετείχε στις εκδηλώσεις για τα 30 χρόνια της λειτουργίας του Ελληνικού Συλλόγου «Προμηθέας».

«Είμαστε παιδιά του Ζορμπά αλλά πρώτα του Προμηθέα! Για να είσαι Έλληνας, να είσαι Πόντιος, πρέπει να έχεις την ψυχή, την αντοχή και τη δημιουργικότητα» λέει στο Αθηναϊκό- Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων ο πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων «Προμηθέας» της πόλης Βλαντικάφκάζ, Γιώργος Ασλανίδης.

Μπεσλάν -μια μικρή πόλη με το μεγαλύτερο μνημείο για τα θύματα της τρομοκρατίας

Το νέο σχολείο στο Μπεσλάν είναι ολοήμερο, δημοτικό και γυμνάσιο μαζί, στο ίδιο κτήριο. Το φωτεινό αυτό σχολείο, με τους ολυμπιακούς κύκλους στην πρόσοψη του κτηρίου, έχει αθλητική κατεύθυνση. Το λένε «ελληνικό σχολείο», γιατί οικοδομήθηκε με την έμπρακτη συμμετοχή του υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδος. Ονομάζεται «Γιάννης Κανίδης» - από το όνομα του Έλληνα δασκάλου, που όταν συνέβη η ομηρία, δεν εγκατέλειψε τους μαθητές του... Και διευθυντής του σχολείου είναι σήμερα ο γιος του ήρωα δασκάλου, ο Κωνσταντίνος Κανίδης.

«Έχουμε 300 παιδιά. Αλλά λίγα ελληνόπουλα, γιατί ελάχιστες οικογένειες Ελλήνων Ποντίων μένουν στο Μπεσλάν. Μαθαίνουμε τους ελληνικούς χορούς, τα τραγούδια για τις γιορτές μας, αλλά, δυστυχώς, δεν έχουμε μαθήματα της ελληνικής γλώσσας, που θα ήταν πολύ καλή ευκαιρία για τους μαθητές -Οσέτιους να μυούνται στον ελληνικό πολιτισμό» λέει ο Κωνσταντίνος Κανίδης στη συνέντευξη στο ΑΠΕ-ΜΠΕ και συμπληρώνει: «Έχω μεγάλη επιθυμία να γίνει αδελφοποίηση με ένα ελληνικό σχολείο στην Ελλάδα, ίσως σαν το δικό μας, με κατεύθυνση τον αθλητισμό και η ποδοσφαιρική μας ομάδα να παίξει αγώνα με μια σχολική ομάδα από την Ελλάδα!»

Η Πόλη των Αγγέλων

Μετά την ξενάγηση στο Νέο Σχολείο, που έγινε μέσα στη χαρά της γιορτής, επισκεπτόμαστε την Πόλη των Αγγέλων: ένα νεκροταφείο -μνημείο.

Το Μπεσλάν έχει το μεγαλύτερο νεκροταφείο στη Ρωσία -ίσως και ολόκληρου του κόσμου- με τάφους παιδιών θυμάτων των τρομοκρατών . Στην «Πόλη των Αγγέλων» -όπως αποκαλείται το νεκροταφείο- θάφτηκαν 266 άνθρωποι που σκοτώθηκαν κατά την τρομοκρατική επίθεση στις 1-3 Σεπτεμβρίου 2004.

Είναι ένα σπάνιο νεκροταφείο στο Βόρειο Καύκασο, όπου οι Χριστιανοί και οι Μουσουλμάνοι «βρίσκονται» μαζί.

Εδώ δεν υπάρχουν μουσουλμάνοι ούτε χριστιανοί, είναι παιδιά. Καθαρές ψυχές... Και οι άνθρωποι έρχονται όλοι - χριστιανοί και μουσουλμάνοι. Έρχονται με δάκρυα, αφήνοντας λουλούδια και μπουκάλια νερού στο μνημείο «Το δέντρο της θλίψης», δωρεά από παιδιά της Αρμενίας.

«Τα παιδιά διψούσαν. Η δίψα για το νερό κάποιες στιγμές ήταν μεγαλύτερη κι από τη δίψα της ζωής» λένε οι μάρτυρες της τραγωδίας που επέζησαν.

Το παλιό μαρτυρικό κτήριο του Σχολείου «N 1» , με το κλειστό γυμναστήριο και γήπεδο μπάσκετ, είναι και αυτό μνημείο για τα θύματα της τραγωδίας. Εδώ κρατούσαν τρεις μέρες σε ομηρία τα παιδιά. «Εδώ ο πατέρας μου ήταν με τους μαθητές. Δεν ήθελε να φύγει, αφήνοντας τα αθώα πλάσματα μόνα τους» λέει ο Κωνσταντίνος Κανίδης για τον πατέρα του, Γιάννη, που έχασε τη ζωή του στις 3 Σεπτεμβρίου 2004, αρνούμενος όπως λέει να βγει από το σχολείο, ενώ οι τρομοκράτες αποφάσισαν να τον αφήσουν ελεύθερο. «Αφιέρωσε όλη τη ζωή του στον αθλητισμό και την εκπαίδευση. Έπαιζε ποδόσφαιρο, έκανε στίβο, πυγμαχία. Αυτή την αγάπη τη μετέφερε στα παιδιά και δεν μπορούσε να διανοηθεί να τα αφήσει αβοήθητα ... Ήδη από τα πρώτα λεπτά της επίθεσης είχε καταφέρει να κλειδώσει κάποιους σε μια αίθουσα, από όπου έφυγαν σώοι. Είμαστε περήφανοι για τον πατέρα μας!» λέει ο Κωνσταντίνος.

Όταν η τραγική ιστορία της ανθρωπότητας γίνεται μια προσωπική ιστορία

Μια από της καθηγήτριες του σχολείου είναι η Χουτσίστοβα Σβέτα. Η εξηντάχρονη Σβέτα ακόμα διδάσκει Ιστορία στο ίδιο σχολείο και, όπως λέει, ουδείς θα μπορούσε να φανταστεί πως η μεγάλη τραγική ιστορία της ανθρωπότητας στις αρχές του 21 αιώνα θα γίνει για πολλές οικογένειες στο Μπεσλάν μια προσωπική ιστορία.

«Τον μοναδικό μου γιο, τον Αζάμ, τον έχω ήρωα στην καρδιά μου. Τον σκότωσαν οι απάνθρωποι, οι τρομοκράτες. Αρνήθηκε να κάνει την καλωδίωση για τα εκρηκτικά, που έβαζαν στο κλειστό γήπεδο του σχολείου με τους ομήρους» αφηγείται στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η Χουτσίστοβα Σβέτα.

Ενώ μιλάει, τρέμουν τα χείλη της και τα μάτια δακρύζουν. «Μήπως να διακόψουμε τη συνέντευξη, αν σας είναι δύσκολο να μιλάτε;» ρωτάμε τη τραγική μάνα του μαρτυρικού Μπεσλάν. «Όχι! Θέλω να μιλήσω, να μάθει ο κόσμος περισσότερα για την τραγωδία μας, για να μη συμβεί ξανά και ποτέ!» λέει, σκουπίζοντας τα δάκρια και συνεχίζει: «Ο Αζάμ δεν μπορούσε να μείνει αδρανής, μόλις ακούσαμε τους πυροβολισμούς -αφού μέναμε πολύ κοντά στο σχολείο- έτρεξε προς τα κει. Είχε καταλάβει ότι έγινε κάτι πολύ κακό. Αμέσως προσπάθησε να βοηθήσει τα παιδιά, να ξεφύγουν από τους τρομοκράτες. Δυστυχώς συνέλαβαν και αυτόν ... Ήταν μαζί με όλους 1.116 ομήρους των 32 τρομοκρατών στο κλειστό γήπεδο. Τού δώσανε εντολή να βοηθήσει στην καλωδίωση των εκρηκτικών. Αρνήθηκε. Όλα αυτά μου είπε μετά μια κοπέλα που επέζησε. Ένας τρομοκράτης υπό την απειλή όπλου τον έβγαλε έξω από το κτήριο. Εκεί ο Αζάμ προσπάθησε να αποπλίσσει τον τρομοκράτη.

Αμέσως εμφανίστηκαν άλλοι τρεις. Δεν χρειάζονται ηρωισμοί, δεν θέλουμε ήρωες, γονάτισε!” του είπαν. Ο Αζάμ αρνήθηκε να γονατίσει. Πάντα του μάθαινα να είναι περήφανος, παλικάρι! Να ξέρει να στηρίζει και να βοηθάει τους αδύναμους, να σέβεται τους μεγαλύτερους. Ο γιος μου δεν γονάτισε και τον πυροβόλησαν στα πόδια με αυτόματα όπλα. Έπεσε. Μετά ένας τέρας με μια σφαίρα του πιστόλι τον πυροβόλησε στο κεφάλι» ...

«Και πώς είναι τώρα, μετά την απώλεια του 23 χρόνου γιου της, αλλά και πολλών μαθητών της»; ρωτάμε. «Στον νου μου δεν χωράει ακόμα το κακό που μας βρήκε, τόσο άνθρωποι, τόσο παιδιά της μικρής μας πόλης χάθηκαν άδικα. Δεν υπάρχει δικαιολογία στην απανθρωπιά, αλλά ταυτόχρονα νιώθω ...ευτυχισμένη, που μεγάλωσα ένα παλικάρι, που δεν γονάτισε μπροστά στο κακό, δεν πρόδωσε τις αρχές του, αρνήθηκε στις εντολές των δολοφόνων. Πιστεύω, το κάλο θα κερδίσει στο τέλος, πιστεύω στο μέλλον, ειδικά όταν βλέπω την κόρη του Αζάμ, εγγονή μου, που μεγάλωσε και έγινε 18 χρόνων. Και πώς αρνιόμουν να παντρευτεί, πολύ νέος ήταν! λέει και το χαμόγελο ανθίζει στο μόνιμα θλιμμένο πρόσωπο της: «Αλλά ο Αζάμ επέμενε και παντρεύτηκε, ήταν πολύ ερωτευμένος!»

Πίσω στα τραγικά γεγονότα μας φέρνει και μια άλλη μαρτυρία...Η Άνζελα Ντιγκούροβα και η κόρη της, Τζεράσα, σήμερα 21 ετών, στάθηκαν τυχερές. Είναι επιζήσασες του θρίλερ του Μπεσλάν. Σε λίγο η Τζεράσα θα αποφοιτήσει από την Ιατρική Ακαδημία του Βλαντικαφάτζ. Η μητέρα της εργάζεται στο Δημαρχείο του Μπεσλάν. Όλα καλά και, όμως λέει, η ζωή τους είναι χωρισμένη στα δυο: στο «πριν» και το «μετά».

Έδωσε τη συνέντευξη με απόλυτη πεποίθηση πως πρέπει όλος ο κόσμος να μάθει για την τραγωδία από την οποία επέζησαν. «Ήμουν και εγώ αιχμάλωτη μαζί με την τότε εξαχρονη κόρη μου. Ένας φόβος του θανάτου του παιδιού σου, που δεν μπορείς να προστατέψεις, είναι κάτι, που δεν θα ήθελα να το νιώσει καμία μάνα στον κόσμο... Καθόμασταν κάτω στο ξύλινο πάτωμα του γυμναστηρίου με τα βλέμματα κατεβασμένα, οι τρομοκράτες απαγόρευαν να ανεβάζουμε κεφάλια και να κοιτάμε γύρω. Μέσα στην αφόρητη ζέστη, δεν είχαμε νερό... Και όταν δεν μπορείς να δώσεις νερό στο παιδί που διψάει, είναι και αυτό - τραγικό. Όταν ξεκίνησε η επιχείρηση των ομοσπονδιακών δυνάμεων για την απελευθέρωση μας και έσκασε η πρώτη βόμβα, το παιδί μου ανατινάχτηκε και πετάχτηκε από ωστικό κύμα έξω από το παράθυρο, εγώ έτρεξα να τη σώσω, αλλά τραυματίστηκα από τα θραύσματα, έχασα τις αισθήσεις».

Γιορτή χαράς και μνήμης

Στο τριήμερο γιορτασμών για τα 30 χρόνια του Ελληνικού Συλλόγου της Βόρειας

Οσετίας «Προμηθέας», έφτασαν εκπρόσωποι πολλών ελληνικών συλλόγων από το την επικράτεια της Ρωσίας, αλλά και από την Ελλάδα. Στις εκδηλώσεις παραβρέθηκαν ο γενικός πρόξενος της Ελλάδας στο Νοβοροσίσκ, Στέλιος Γαβριήλ και ο γενικός πρόξενος της Κύπρου στο Κρασνοντάρ, Ηλίας Μαυροκέφαλος. Επίσης η υπεύθυνη Ευρώπης της Γενικής Γραμματέας Απόδημου Ελληνισμού, Εύα Παπαδάτου.

Στο πλαίσιο του εορτασμού, πραγματοποιηθήκαν δυο ημερίδες, για την Επιχειρηματικότητα και τις οικονομικο-εμπορικές συνεργασίας Οσετίας -Ελλάδος και η Επιστημονική ημερίδα «Ιστορικοί δεσμοί της Οσετίας , του Καυκάσου και της Ελλάδος», στο Κρατικό Πανεπιστήμιο της Βόρειας Οσετίας.

Σχολιάζοντας τα αποτελέσματα της ημερίδας, ο επίκουρος καθηγητής της Έδρας Ποντικών Σπουδών του ΑΠΘ, Κυριάκος Χατζηκυριακίδης, είπε: «Οι στόχοι της έδρας μας είναι η εξωστρέφεια, συνεργασίες ειδικά με τα πανεπιστήμια εξωτερικού και τα πανεπιστήμια της πρώην Σοβιετικής Ένωσης . Θέλουμε τη συνέχιση αυτής της επικοινωνίας γιατί μας ενδιαφέρει να βρούμε στοιχεία στα τοπικά αρχεία, να γίνει γνωστή η δραστηριότητα μας αλλά να μάθουμε και για τις δραστηριότητες εδώ πανεπιστημίου. Ήταν η πρώτη μας επαφή, στο μέλλον ελπίζουμε ότι θα υπογράψουμε σύμφωνο συνεργασίας των δυο πανεπιστημίων για έρευνες αλλά και την ανταλλαγή των φοιτητών» .

Ενώ ο αντιπρύτανης του Κρατικού Πανεπιστήμιο της Βόρειας Οσετίας - Αλάνιας, Αλάν Ουαντάτη, είπε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ: «Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο είναι για μας πολύ σημαντικός εταίρος. Μέχρι σήμερα δεν είχαμε συνδέσεις με τα ελληνικά πανεπιστήμια. Καταρχάς μας ενδιέφερε η συνεργασίας την Έδρα Ποντικών Σπουδών με την οποία μπορούμε άριστα να συνεργαστούμε σε θέματα κοινού επιστημονικού ενδιαφέροντος» και συμπλήρωσε : «Θα πάμε από μικρά βήματα στα μεγάλα και ελπίζω θα καταφέρουμε μια σημαντική συνεργασία!».

Στα βήματα των προγόνων

«Να αγαπάς τους ανθρώπους, όπως ο Προμηθέας που τους έδωσε τη φωτιά, να αντέχεις, σαν το Προμηθέα τις ταλαιπωρίες, τις εξορίες και τους θανάτους και να δημιουργείς, όπου βρίσκεσαι, είναι αυτό που κρατάει τους Πόντιους» λέει ο γεωλόγος από την Αθήνα, Βασίλειος Κωνσταντινίδης, που χαρακτήρισε το ταξίδι του στο Βλαντικαφκάζ «προσκύνημα».

Ταξίδεψε μακριά από την Ελλάδα στην αναζήτηση της ιστορίας των προγόνων του. «Στους τόπους εδώ ζούσανε οι παπούδες μου. Από τη μητέρα και τον πατέρα Πόντιος!» λέει με μεγάλη χαρά. «Και οι δυο γεννήθηκαν στα μέρη του Καυκάσου, ο

πατέρας στο Βατούμι της Γεωργίας, ενώ η μητέρα στο Γρόζνι της Τσετσενίας . Οι ρίζες μου είναι στο χωριό Χάσαρα, της Αργυρούπολης του Πόντου. Πάρα πολλοί συγγενείς και συγχωριανοί μου, περάσαν από τον Πόντο στη Ρωσία μεταξύ του 1990 και το 1910 . Οι περισσότεροι κατευθύνθηκαν στο Γκρόζνι , κάποιοι στο Βλαντικαφκάζ και οι άλλοι στο Γεσεντουκί , Πιατιγκόρσκ και το Κισλοβότσκ. Η μητέρα μου γεννήθηκε στο Γρόζνι το 1932 και το 1937 γύρισε με τους γονείς της στην Ελλάδα. Αλλά μετά από τόσα χρόνια, ακόμα παραμένουν εδώ οι απόγονοι μου από το χωριό Χάσαρα» λέει, ενώ βγάζει φωτογραφία με συγγενή του που βρήκε στο Βλαντικάφράζ.

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική»

Στα 30 χρόνια λειτουργίας του Ελληνικού Συλλόγου «Προμηθέας» έγιναν πολλές αλλαγές στη χώρα, η Σοβιετική Ένωση διασπάστηκε, αλλά η Ρωσία, όπως και η περιφέρεια της Βόρειας Οσετίας, συνέχιζαν να δημιουργούν με τους ανθρώπους που ζούσαν σε αυτές και να συνυπάρχουν παρά τις όποιες διαφορές.

Η δασκάλα της ελληνικής γλώσσας, επί 30 χρόνια στο Σχολείο του “Προμηθέας”, η Μπέλα Παρθένοβα – Μιχαηλίδου, γεννήθηκε στην Ελλάδα, στο Βόλο. Οι γονείς της είχαν καταγωγή το Βλαντοικάυκαζ και έφυγαν το 1937 στην Ελλάδα, αλλά γύρισαν πίσω στη Ρωσία το 1952. «Ήμουν 14 χρόνων, τα ελληνικά είναι η μητρική μου γλώσσα, μια, που μετά στο σπίτι, εδώ στη Ρωσία, μόνο νεοελληνικά μιλούσαμε» λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ. Την ελληνική γλώσσα στο σχολείο του Συλλόγου «Προμηθέας» μαθαίνουν περίπου 90 παιδιά, και όπως λέει η κυρία Μιχαηλίδου, στα 30 χρόνια της λειτουργίας του Σχολείου, πέρασαν πάρα πολλά ελληνόπουλα αλλά και παιδιά άλλων εθνικοτήτων: Οσέτιοι , Αρμένιοι , Ρώσοι, που μάθανε ελληνικά.

Εκτός του Σχολείου της Ελληνικής Γλώσσας, ο σύλλογος έχει χορευτικά τμήματα και θεατρικό θίασο, όπου μέχρι πρόσφατα ανεβάζαν ελληνικά έργα. «Το μόνο που φέτος δεν ανεβάσουμε κανένα έργο, γιατί οι “ηθοποιοί” μας έφυγαν για σπουδές και κάποιοι άλλοι μετανάστεψαν στην Ελλάδα» λέει η Μπέλα Μιχαηλίδου.

Η Ορθοδοξία στην Βόρεια Οσετία

Το υψηλότερο μοναστήρι στη Ρωσία είναι το Μοναστήρι Κοιμήσεως Θεοτόκου της Μητρόπολης του Βλαντικαφκάζ, που βρίσκεται στα βουνά της Βόρειας Οσετίας, στο χωριό Khidikus, στο φαράγγι Kurtatinsky. Πολλοί Ρώσοι επισκέπτονται τη Μονή για προσκύνημα, αλλά έρχονται και για τουρισμό, με γκρουπ. Η Μονή ανήκει στην πολιτιστική κληρονομιά της Οσετίας. Έχει το αντίγραφο μιας εικόνας της Παναγιάς, που από πολλούς θεωρείται θαυματουργή. «Το πρωτότυπο χάθηκε» μας λέει ο ηγούμενος, ιερομόναχος Στέφανος (Dzugkoen), που φιλοξένησε την

ελληνική αποστολή στην τραπεζαρία, προσφέροντας ένα ωραίο μοναστηριακό γεύμα. Χαμογελαστός άνθρωπος, μας δέχτηκε σαν αδελφός. Η Αλάνια-Οσετία είναι ένα από τα παλαιότερα λίκνα του Χριστιανισμού. «Η διδασκαλία του Χριστού στη χώρα μας προήλθε από τους αποστόλους Ανδρέα και Συμεών. Οι πρώτοι Οσέτιοι βαπτίστηκαν ορθόδοξοι το 916» λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Ηγούμενος. Χάρη στον Χριστιανισμό, οι Οσέτιοι έχουν αλφάβητο με βάση το ελληνικό αλφάβητο. «Η Μόνη μας είχε ιδρυθεί το 19 αιώνα», συνεχίζει ο Ιερομόναχος Στέφανος, «αλλά αρχικά βρισκόταν στο Μπεσλάν, πρόσφατα μεταφέρθηκε σε αυτό το απόμακρο μέρος».

Μας οδηγεί στο ναό της Μονής, που είναι γεμάτος σκαλωσιές: «Όπως βλέπετε, στολίζουμε το Ναό με τις τοιχογραφίες, είναι βυζαντινής σχολής!»

Ένας Έλληνας Οσετιανός

Το ταξίδι μας στη Οσετία ξεκίνησε από την άφιξη στο αεροδρόμιο του Βλαντικαφκάζ, που βρίσκεται στην περιοχή του Μπέσλαν και ονομάζεται «Μπεσλάν». Μας περίμενε ένας νεαρός άνδρας, που συστήθηκε σε άψογα νεοελληνικά: «Δημήτρης αλλά και Ζαούρ Μπολάτωφ! Είμαι Έλληνας, αλλά είμαι... Οσέτιος!». Στη διαδρομή μίλησε για τη ζωή του. «Η μητέρα μου- Οσέτια - μετανάστευσε στην Ελλάδα παρέα με φίλους της Έλληνες τα χρόνια της μεγάλης κρίσης της διάλυσης της ΕΣΣΔ, το 1991. Ζούσαμε στο Διδυμότειχο, μετά Αλεξανδρούπολη. Από τα οκτώ χρόνια μου μεγάλωνα στην Ελλάδα, πήγα στο σχολείο, γυμνάσιο και Τεχνικό Λύκειο. Την ελληνική υπηκοότητα την πήρα το 1915. Η ελληνική γλώσσα είναι η μητρική μου γλώσσα, ενώ τα οσετιανά και τα ρωσικά τα “θυμήθηκα” πρόσφατα, όταν, εξαιτίας τις οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, μετακόμισα (ελπίζω προσωρινά) στο Βλαντικαφκάζ, που εργάζομαι με τον πατέρα μου (σ.σ. οι γονείς του ήταν χωρισμένοι)» .

Ο Οσέτιος Δημήτρης ή Ζαούρ Μπολάτωφ, για να μη χάσει την επαφή με το ελληνικό στοιχείο, γράφτηκε στο ελληνικό σύλλογο «Προμηθέας», όπου πλέον είναι ενεργό μέλος. Τελικά που βλέπεις το μέλλον σου; τον ρωτάμε. Και απαντάει χωρίς δεύτερη σκέψη: «στην Ελλάδα! Με περιμένει εκεί ο πεντάχρονος μου γιος!»

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ